

Der Briefwechsel zwischen Philipp Hainhofer und Herzog August d. J. von Braunschweig-Lüneburg, wyd. Ronald Gobiet, München 1984, ss. 934.

Wymienionych w tytule prezentowanego wydawnictwa Filipa Hainhofera i księcia Augusta łączyły wspólne zainteresowania sztuką, pasja kolekcjonerska i konkretne handlowe interesy. Filip Hainhofer (1578—1647) wykształcony na włoskich uniwersytetach, ciągle podróżujący po Europie przedsiębiorca handlowy z Augsburga (gdzie osiadł w 1601 r.), nie tylko stworzył w krótkim czasie budzące podziw współczesnych zbiory sztuki, lecz równocześnie pełnił rolę pośrednika służącego informacją i pomocą wszystkim znakomitościom pragnącym nabyć cenne księgi, rzadkie obrazy czy egzotyczne zwierzęta. Z usług jego korzystali liczni władcy (m.in. Henryk IV król Francji i Wilhelm książę Bawarii). Hainhofer okazał się też wymarzoną partnerem dla księcia Augusta (1579—1666), który oczekując do 56 roku życia na objęcie rządów w księstwie Brunszwiku-Lüneburga, tym spokojniej mógł poświęcać się zainteresowaniom nauką i sztuką. Był on twórcą bogatej biblioteki oraz tzw. Kunstkamery. Przez z górą 30 burzliwych przecież lat (1613—1647) stale korespondował z Hainhoferem, korzystał z jego informacji i pośrednictwa. Pozostałością tych kontaktów są trzy tomy korespondencji przechowywane do dziś w bibliotece w Wolfenbüttel. Ich zawartość była publikowana częściowo, począwszy od lat trzydziestych XIX w. Teraz doczekały się edycji wszystkie fragmenty listów dotyczące najszerzej pojętej problematyki kolekcjonerstwa. W objętych wydawnictwem 1514 listach znajdujemy obok lakonicznych informacji o poszczególnych wyrobach całe inwentarze księgozbiorów lub kolekcji dzieł sztuki. Często sąsiadują ze sobą informacje o rzeczach pięknych (obrazy, rzeźby) lub przede wszystkim kosztownych (biżuteria, tkaniny), o cudach techniki zegarmistrzowskiej i meblarskiej, słowem — dane o pochodzeniu, wyglądzie i cenach wszelkich przedmiotów mogących wzbudzić zainteresowanie siedemnastowiecznych znawców nauki i sztuki oraz zbieraczy osobliwości. Dodajmy — przedmiotów dostępnych w Europie, przede wszystkim w Italii oraz krajach południowo-niemieckich. Jest więc omawiane wydawnictwo źródłem nieocenionym dla historyków sztuki, badaczy dziejów książki a także wielu gałęzi rzemiosła. Ma również zna-

czenie dla historyków gospodarki (np. w badaniach organizacji i zasięgu handlu towarami luksusowymi).

Korzystanie z tej skarbnicy informacji ogromnie ułatwiają liczne indeksy: rzeczowy, artystów i rzemieślników, miejscowości i krajów. Nie zapomniano także o zaopatrzeniu tego wzorowego pod względem edytorskim dzieła (wydawca Deutscher Kunstverlag-München) w spis wykorzystanej literatury, zestawienia miar i wag oraz słownik terminów obcych lub staroniemieckich,

A. Klonder